

Utbildningsdepartementet

Statens skolverk
106 20 Stockholm

Uppdrag till Statens skolverk att svara för Lärarlyftet II

Regeringens beslut

Uppdraget

Regeringen uppdrar åt Statens skolverk att under 2012–2015, med start våren 2012, svara för genomförandet av det s.k. Lärarlyftet II. Satsningen ska vara en fortsättning på det s.k. Lärarlyftet, men inriktas mot att lärare ska bli behöriga i alla skolformer, ämnen och årskurser där de undervisar. Satsningen ska även omfatta utbildning i ett eller två praktiska eller estetiska ämnen för fritidspedagoger eller motsvarande så att dessa kan bli behöriga lärare och därmed få möjlighet att få legitimation som lärare. Inom Lärarlyftet II ska det inte anordnas reguljära fullständiga utbildningar inom högskolan som leder till nya examina för lärare eller förskollärare. Uppdraget ges med förbehåll för att riksdagen beslutar i enlighet med regeringens förslag i budgetpropositionen för 2012 (prop. 2011/12:1 utg.omr. 16).

Skolverket ska

- genom överenskommelser med lärosäten som har tillstånd att utfärda ämneslärar- eller grundlärarexamen erbjuda utbildning som leder till behörighet enligt förordningen (2011:326) om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare och utnämning till lektor för lärare som är anställda hos en huvudman, har en behörighetsgivande examen eller ett behörighetsbevis och fr.o.m. den 1 juli 2012 legitimation för läraryrket samt undervisar i skolformer, årskurser eller ämnen som de inte är behöriga för,
- genom överenskommelser med lärosäten som har tillstånd att utfärda grundlärarexamen erbjuda utbildning i ett eller två praktiska eller estetiska ämnen som leder till behörighet som lärare i dessa ämnen i årskurs 1–6 i grundskolan och sameskolan enligt förordningen om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare och ut-

nämning till lektor för fritidspedagoger eller motsvarande som är anställda hos en huvudman och som har en examen enbart inriktad mot fritidshem eller fritidshem och förskola,

- säkerställa att utbildningarnas innehåll och omfattning motsvarar det som anges i ovan nämnda förordning i relevanta delar för lärare på de aktuella nivåerna, samt se till att innehållet har relevans i förhållande till kursplanen eller ämnesplanen för respektive kurs eller ämne,
- särskilt säkerställa att utbildningarna innehåller såväl ämne-teori som ämnesdidaktik, och
- erbjuda offentliga och enskilda huvudmän deltagande i Lärarlyftet II efter behovsprövning och med geografisk spridning.

Även lärare som tjänstgör inom ramen för entreprenad ska beredas plats under förutsättning att undervisningen bedrivs på uppdrag av huvudmän som kan få statsbidrag enligt förordningen (2007:222) om statsbidrag för fortbildning av lärare i dess lydelse fr.o.m. den 15 november 2011.

Skolverket ska särskilt ta hänsyn till behovet av att lärare deltar i kurser i ämnet matematik.

Finansieringen ska vara ett delat ansvar mellan staten, huvudmannen, i förekommande fall entreprenören och i vissa fall den enskilde läraren. För utbildningskostnaden beräknar regeringen 291,2 miljoner kronor för 2012, 296,2 miljoner kronor vardera för 2013 och 2014 samt 128,2 miljoner kronor för 2015. Vidare ska ett stimulansbidrag som regleras i förordningen om statsbidrag för fortbildning av lärare lämnas till deltagande huvudmän. Bidraget ska kunna användas för att stimulera deltagande i fortbildning, t.ex. genom minskad tjänstgöring för lärare eller fritidspedagoger och motsvarande som deltar i Lärarlyftet II. Regeringen beräknar 143 miljoner kronor för 2012, 148 miljoner kronor vardera för 2013 och 2014 samt 64 miljoner kronor för 2015 för detta ändamål. Därutöver beräknas att Skolverket får använda 7,8 miljoner kronor årligen för administration av statsbidraget och för uppföljning och utvärdering av insatsen.

Åtterrapporering av uppdraget

Skolverket ska årligen rapportera

- antal kurser och typ av kurser per lärosäte,
- antal och andel lärare hos offentliga respektive fristående huvudmän samt lärare som tjänstgör på entreprenad som deltar i eller har fullföljt en utbildning inom Lärarlyftet II,
- geografisk spridning när det gäller antal anordnade kurser och deltagare i utbildning,
- ämnen och årskurser inom vilka lärarna har fått utökad behörighet,

- antal och andel fritidspedagoger eller motsvarande hos offentliga respektive fristående huvudmän som deltar i eller har fullföljt en utbildning inom Lärarlyftet II, och
- kostnaderna i samband med satsningen.

Skälen för regeringens beslut

Genom den nya skollagen (2010:800) och examensbeskrivningarna för de nya lärarexamina i högskoleförordningen (1993:100) har kraven på lärare skärpts. För att få bedriva undervisning ska en lärare som huvudregel ha en behörighetsgivande examen och fr.o.m. den 1 juli 2012 legitimation för läraryrket samt vara behörig för all den undervisning som han eller hon bedriver i skolformer, årskurser och ämnen enligt förordningen om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare och utnämning till lektor.

En rad utredningar som presenterats under senare år om förekomsten av obehöriga lärare och omfattningen av den undervisning som ges av lärare utan behörighet har gett en enhetlig bild. Skolverket har vid ett flertal tillfällen, t.ex. i rapporten *Undervisningen per ämne i grundskolan hösten 2002. Resultat av en undersökning om lärares undervisning och utbildning i undervisningsämnet* (Skolverket, 2005) konstaterat att behörighetsläget i skolan är problematiskt och att det gäller såväl formell behörighet som ämneskompetens.

Riksrevisionen har granskat statens insatser för att huvudmän ska använda lärare med rätt utbildning för den undervisning de bedriver. I rapporten *Rätt utbildning för undervisningen. Statens insatser för lärarkompetens* (RiR 2005:19) konstateras att de statliga insatserna har varit otillräckliga för att undervisningen i skolan ska bedrivas av lärare med adekvat kompetens. Förutom att lärare som helt saknar lärarexamen ökat i antal är det vanligt att lärare med lärarexamen inte har rätt utbildning för den undervisning de bedriver. I grundskolans senare årskurser saknar var tredje lärare i svenska, engelska och matematik en lärarexamen inriktad mot dessa ämnen. Också Statskontoret konstaterade i rapporten *Lärares utbildning och undervisning i skolan – Kartläggning och analys* (2007:8) att andelen obehöriga lärare i grundskolan, men främst i gymnasieskolan, är hög och att de bakomliggande orsakssambanden ofta är komplexa.

Statens skolinspektion redovisade liknande resultat i en kvalitetsgranskning 2009 och efterlyste bl.a. kompetensutveckling. Skolinspektionen menade att det behövs systematiska kompetensutvecklingsinsatser för att bredda och fördjupa lärares utbildning, bl.a. i syfte att eleverna i större utsträckning ska nå de nationella målen för utbildningen.

Regeringen har även uppmärksammat att många fritidspedagoger eller motsvarande med en utbildning som enbart är inriktad mot fritidshem eller mot fritidshem och förskola ofta i praktiken undervisar i vissa ämnen i grundskolan. Fritidspedagogerna eller motsvarande är således i många fall inte behöriga för all den undervisning de bedriver och kan med nuvarande bestämmelser inte heller få lärarlegitimation. Fritidspedagoger och motsvarande bör därför ges möjlighet till kompletterande utbildning inom ramen för Lärarlyftet II, så att de kan få lärarlegitimation och bli behöriga i ett eller två praktiska eller estetiska ämnen i grundskolans årskurs 1–6 eller sameskolan.

Mot bakgrund av ovanstående bedömer regeringen att det är angeläget att erbjuda anställda lärare med en behörighetsgivande examen eller motsvarande utländsk behörighet och fr.o.m. den 1 juli 2012 även legitimation för läraryrket möjligheter till utbildning som innebär att fler lärare blir behöriga för all den undervisning de bedriver. Det är vidare angeläget att fritidspedagoger och motsvarande ges möjlighet till utbildning för att bli behöriga lärare. Syftet är en likvärdig undervisning som leder till att alla elever ges förutsättningar att nå de nationella målen för utbildningen.

Regeringen har denna dag beslutat om ändring i förordningen (2007:222) om statsbidrag för fortbildning av lärare och ändring i förordningen (2007:223) om uppdragsutbildning för fortbildning av lärare och förskollärare samt personal med pedagogiskt ledningsansvar i förskolan. Förordningsändringarna träder i kraft den 15 november 2011. Förordningarna i deras lydelse från nämnda datum reglerar den utbildning och det statsbidrag som avses i detta uppdrag.

För Lärarlyftet II beräknar regeringen sammantaget 442 miljoner kronor för 2012, 452 miljoner kronor vardera för 2013 och 2014 samt 200 miljoner kronor för 2015.

På regeringens vägnar

Jan Björklund

Kerstin Hultgren

Kopia till

Finansdepartementet, budgetavdelningen

Statens skolinspektion

Högskoleverket

Sveriges Kommuner och Landsting

Friskolornas riksförbund